

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA‘LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
HUZURIDAGI KASBIY TA‘LIM AGENTLIGI
KASBIY TA‘LIMNI RIVOJLANTIRISH INSTITUTI**

**O‘RTA MAXSUS VA KASBIY TA‘LIM TASHKILOTLARI PEDAGOG
KADRLARINI ATTESTATSIYADAN O‘TKAZISH UCHUN MUHOFAZA
ETILADIGAN TABIIY HUDUDLAR EKOLOGIYASI FANIDAN
MALAKA TEST SINOVI TOPSHIRIQLARI SPETSIFIKATSIYASI**

Toshkent – 2026

O‘RTA MAXSUS VA KASBIY TA‘LIM TASHKILOTLARI PEDAGOG KADRLARINI ATTESTATSIYADAN O‘TKAZISH UCHUN MUHOFAZA ETILADIGAN TABIIY HUDUDLAR EKOLOGIYASI FANIDAN MALAKA TEST SINOVI TOPSHIRIQLARI SPETSIFIKATSIYASI

I. Maqsad

Mazkur test varianti tafsilotining maqsadi kasbiy ta‘lim fanlarini bilish darajasini baholashning malaka toifalarini berish test tizimi doirasida Muhofaza etiladigan tabiiy hududlar ekologiyasi fani talabgorlarining bilim darajasini aniqlash va sertifikatlash uchun qo‘llaniladigan test varianti formati (topshiriqlar soni, turi, vaqt me‘yori), fan mazmuni tarkibi, kognitiv ko‘nikma darajalari, baholash mezonlari va talabgorlarning tayyorgarlik darajasiga qo‘yiladigan talablarni belgilashdan iborat.

II. Me‘yoriy asoslar

1. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2021-yil 17-sentabrdagi **“Maktabgacha, umumiy o‘rta, o‘rta maxsus, professional va maktabdan tashqari ta‘lim tashkilotlari pedagog kadrlarini attestatsiyadan o‘tkazish tartibini takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”**gi 572-sonli Qarori.

III. Baholash qamrovi: mazmun sohalari

Muhofaza etiladigan tabiiy hududlar ekologiyasi

1. Muhofaza etiladigan tabiiy hududlarning fan-texnika sohasidagi o‘rni;
2. O‘zbekiston Respublikasining alohida muhofaza etiladigan hududlari;
3. Qo‘riqxonalar tavsifi;
4. Tabiat yodgorliklari va milliy bog‘lar.

IV. Baholanadigan mazmun sohalar va konstruktlar

T/r	Mazmun sohalar	Konstruktlar	Testlar soni
1	Muhofaza etiladigan tabiiy hududlarning fan-texnika sohasidagi o'rni	Muhofaza etiladigan tabiiy hududlar fan hamda texnika rivojiga ta'siri–tabiiy jarayonlar va fan-texnika o'zaro bog'liqligini ajratish; muhofaza etiladigan hududlarni aniqlash, fan va texnika rivojiga tabiiy jarayonlar ta'sirini tahlil qilish, fan va texnikaning tabiiy jarayonlarga bog'liqligini tushunish, izohlash; Qo'riqxonalar va buyurtmaxonalar bilish, hayvonlar, o'simliklar, bakteriyalar, zamburug'larni ta'riflash, ularning muhofaza chora – tadbirlarini qo'llash va ko'paytirish haqida bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishi lozim.	6 ta
2	O'zbekiston Respublikasining alohida muhofaza etiladigan hududlari	Qo'riqxonalar atrof-muhitni muhofaza qilish ishida alohida ahamiyatga ega bo'lishi; landshaftlarni, tabiat yodgorliklarini, o'simlik va hayvonot dunyosini, tuproqlarni muhofaza qilish; ilmiy jihatdan o'rganish; ko'paytirishda o'simlik va hayvonlarni genofondini saqlash va ularning ahamiyatini tahlil qilish haqida bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishi lozim.	8 ta
3	Qo'riqxonalar tavsifi	Qo'riqxonalar tabiat komponentlarini tabiiy holida saqlab qolish; qo'riqxonalarini ta'riflash, vazifalarini tahlil qilish, flora va fauna turlarini farqlash; soni kamayib va yo'qolib borayotgan o'simlik va hayvon turlarini ko'paytirish; munosabatlarini tahlil qilish; turli guruhlar o'rtasidagi farqlarni aniqlash va misollar keltirish; biologik xilmaxillik haqida bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishi lozim.	19 ta
4	Tabiat yodgorliklari va milliy bog'lar	Tabiat yodgorliklari va milliy bog'lar relyef shakllarini aniqlash; yo'qolib va kamayib borayotgan turlarni tahlil qilish; asosiy genetik qonuniyatlarni qo'llash va misollar bilan izohlash; genetik ma'lumotlarni aniqlash haqida bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishi lozim.	7 ta

V. Baholanadigan kognitiv ko'nikmalar va taqsimoti

T/r	Kognitiv daraja	Izohi	Ulushi (%)
1.	Bilish	Fanga doir nazariy ma'lumotni, atama va qoidalarni eslab qolish, tushunish, nazariy jihatdan tahlil qila olish	20 %
2.	Qo'llash	O'zlashtirgan nazariy bilim va tushunchalarni yangi kontekstlarda (ta'limiy, muammoli vaziyat va pedagogik-psixologik holatlarda) ishlata olish	60 %
3.	Mulohaza qilish	Muayyan faktlar, dalillar va normalarni mantiqiy bog'liq tarzda tahlil qilib, jarayonlarning ketma-ketligini farqlab, vaziyatni analiz qilib, xulosalar chiqara olish	20 %

VI. Test turlari va taqsimoti

T/r	Test turi	Izohi
1.	Y1	To'rtta variantdan bittasi to'g'ri bo'lgan muqobil javobli yopiq test
2.	Y2	Tartiblangan bir nechta javoblardan to'g'rilarini topishni talab qiladigan muqobil javobli yopiq test
3.	Y3	Moslashtirishni talab qiladigan yopiq test
4.	Y4	Gap yoki jarayonlarni to'g'ri ketma-ketlikda joylashtirish talab etiladigan yopiq test

VII. Baholash mezoni va ajratilgan vaqt

Test topshiriqlari umumiy 80 ball bilan baholanadi.

Har bir to'g'ri javob 2 ball, noto'g'ri javob esa 0 ball bilan baholanadi.

Test topshirig'ini bajarish uchun 80 daqiqa vaqt me'yori belgilanadi.

VIII. Imtihon tartibi

Taqiqlangan vositalar: imtihon vaqtida mobil telefon, aqlli soat, planshet yoki elektron eslatmalardan foydalanish qat'iyan man etiladi.

Axloq va intizom: nusxa ko'chirish, yordam so'rash yoki yordam berish, imtihon davomida gaplashish, ruxsatsiz chiqish kabi holatlar taqiqlanadi.

Nazoratchi qoidabuzarlikni aniqlaganda, uni rasmiylashtirib, tinglovchini testdan chetlashtiradi va natijasi bekor qilinadi.

IX. Tavsiya etilgan adabiyotlar

1. Mirzaqulov U.M., Pirmetov J.N., Ugom-chotqol milliy bog'i florasining rasmiy aniqlagichi. "Samo nashr". Toshkent.2023
2. Xakimov O'.T. Yurtimizda mavjud muhofaza qilinadigan tabiiy hududlar, ularning ahamiyati va bugungi kundagi ahamiyati. Maqola
3. O'zbekiston Respublikasi Qizil kitobi (II-jild) Toshkent. 2009
4. Xo'janazarov O'. E., Sh.Yakubjanova "Ekologiya va tabiatni muhofaza qilish". Toshkent. 2018.

**Eslatma: test topshiriqlari mazmuni tavsiya etilgan adabiyotlarda aks etgan mazmun, tamoyil va yondashuvlar bilan moslashtiriladi, ammo test topshiriqlari to'g'ridan - to'g'ri manbalardan olinmaydi. Malaka sinoviga tayyorgarlik ko'rish jarayonida tavsiya etilgan adabiyotlar eslab qolish manbai sifatida xizmat qilishdan ko'ra, umumiy kasbiy tayyorgarlikni mustahkamlashga qaratilgan.*